

Astar AB
Baggböle 115
905 92 Umeå

Rättelseanmaning

Med anledning av allvarliga brister i Astar AB:s, nedan Astar, utförande av SFI-verksamheten begär Stockholms kommun, genom arbetsmarknadsnämnden, nedan nämnden härmed att Astar omedelbart vidtar rättelser av samtliga brister i förhållande till avtalet. Till dess samtliga rättelser har genomförts ska Astar utge vite. Om Astar inte genomfört samtliga rättelser den 30 maj 2018 kan nämnden komma att säga upp ramavtalet med omedelbar verkan. Vidare gäller fortsatt intagningsstopp till dess att alla rättelser har skett.

Bakgrund

Mellan Astar och nämnden gäller ramavtal avseende kommunal vuxenutbildning, nedan Ramavtalet. Ramavtalet omfattar bland annat SFI studieväg 2 och SFI studieväg 3. Enligt Ramavtalet åtar sig Astar att tillhandahålla utbildningstjänster för vuxna i den omfattning och på de villkor som anges i Ramavtalet inklusive bilagor. Avtalstiden är från och med den 1 december 2016 till och med den 31 december 2018, med möjlighet till förlängning som längst till och med den 30 juni 2020.

Nämnden har vid upprepade tillfällen påtalat att Astar inte uppfyller flera väsentliga krav i avtalet avseende SFI-verksamheten. Bristerna har pågått under en längre tid. Astar har med anledning av nämndens påpekanden och krav på rättelse i september/oktober månad 2017 intygat och lämnat uppgifter om att bristerna var åtgärdade och att verksamheten fungerade enligt Ramavtalet. Trots detta har det visat sig att de allvarliga bristerna kvarstår och att Astars uppgifter var felaktiga i väsentligt hänseende. Detta visar att det finns allvarliga brister i Astars styrning och kontroll av verksamheten. Astar har åtagit sig att inneha en väl genomarbetad metod för kvalitetssäkring och omgående till nämnden rapportera identifierade brister av allvarlig karaktär som uppstår i verksamheten.

Nämnden har genomfört en utredning ”Utredning av Astar AB:s SFI-verksamhet i Stockholms stad”, bilaga 1, nedan kallad Utredningen. Utredningen visar att det finns allvarliga brister i verksamheten som innebär att Astar inte bedriver verksamheten i enlighet med kraven i Ramavtalet inklusive upphandlingsdokumenten. Förutom bristerna i kvalitetssäkring och i skyldigheten att till nämnden anmäla allvarliga brister visar Utredningen att det föreligger allvarliga brister i den direkta utbildningsverksamheten.

Rättelseanmaning

Med anledning av de långvariga allvarliga brister som upptagits i Utredningen under rubrikerna *3.1 Brist i kvalitetssäkring och säkerställande av att avtalet uppfylls, 3.2 Brist i administration av betygsprotokoll och faktureringsunderlag, 3.3 Bristande arbete för att anställa behöriga lärare samt bristande rutiner för betygssättning, 3.4 Brist i att uppfylla utlovade mervärden samt 3.5 Brist i uppfyllande av avtal samt övriga avtalsvillkor avseende rektors möjlighet att fullgöra sitt uppdrag* uppmanas Astar härmed att omedelbart vidta rättelse. Kravet på rättelse avser samtliga brister som upptagits under ovan angivna rubriker i Utredningen.

Till dess samtliga brister har åtgärdats kommer vite att utgå från dagens datum, enligt punkten 1.17.1 i Ramavtalet. Vitet uppgår till 2 procent per vecka baserat på det belopp som Astar i genomsnitt haft rätt att fakturera under en normal verksamhetsmånad (november 2017) inom avtalsområdet SFI 2 och 3.

Samtliga rättelser ska vara införda i verksamheten senast 30 maj 2018. Om samtliga brister inte har rättats vid detta datum kan nämnden komma att säga upp Ramavtalet med omedelbar verkan, enligt 1.18.2 andra stycket i Ramavtalet.

Det gällande intagningsstoppet i SFI-verksamheten (AMN dnr 2018-0056-4.5) förlängs och ska gälla tills alla brister har rättats.

Stockholm som ovan

För Arbetsmarknadsnämnden

.....
Arjun Bakshi
Förvaltningschef

Utredning av Astar AB:s sfi-verksamhet i Stockholms stad

Upphandlad leverantör
av vuxenutbildning i
Stockholms stad

1. Bakgrund

1.1 Upphandling av vuxenutbildning i Stockholms stad

Stockholms stad har upphandlat delar av vuxenutbildningen enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Kontrakt tilldelas anbudsgivare som lagt det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Upphandlingen baseras på bäst kvalitet utifrån ett fast pris. Anbudsgivarna ska i sina anbud beskriva hur de lever upp till de krav som ställs i förfrågningsunderlaget samt med vilken kvalitet de kan erbjuda stadens elever utbildning genom så kallade mervärden. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer sedan anbuden, bl a genom att poängsätta mervärden, och ger de leverantörer med högst poäng tilldelning i avtalet.

Nu gällande avtal trädde i kraft under 2016 och gäller t o m den 31 december 2018. Därefter kan avtalen förlängas sex månader i taget, maximalt tre gånger. Under rådande avtalsperiod har staden avtal med 14 upphandlade leverantörer av vuxenutbildning. Under 2017 fanns det i staden ungefär 46 000 kursdeltagare, varav 20 000 deltagare i svenska för invandrare (sfi). Omkring 80 procent av de studerande fick under 2017 sin utbildning hos en upphandlad leverantör. Resterande 20 procent gick i någon av de skolor som ingår i stadens egen regi.

Staden är huvudman för utbildningen som upphandlade leverantörer bedriver. Huvudmannaskapet innebär att arbetsmarknadsnämnden via arbetsmarknadsförvaltningen bland annat ansvarar för fastställande av kursutbud, antagning av elever till kurser och utbildningar samt systematiskt och kontinuerligt planerar, följer upp och utvecklar vuxenutbildningen. Förvaltningen har tre rektorer som arbetar med uppföljningen av de upphandlade utförarna.

Arbetsmarknadsförvaltningen har i nuvarande avtal valt att delegera vissa frågor som ankommer på rektor till de upphandlade leverantörerna. Varje skolenhet ska därför ha en rektor på heltid. Rektorn ska leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten samt ansvara för myndighetsutövningen förknippad med betygsrätten. Ett fåtal av de uppgifter som ankommer på rektor att besluta ligger kvar hos förvaltningen och i praktiken, förvaltningens rektorer. Ett exempel är beslut kring disciplinära åtgärder.

1.2 Astar AB – en av de upphandlade leverantörerna av vuxenutbildning

Företaget Astar AB, som ingår i Thoréngruppen AB, är en av de upphandlade leverantörerna till vuxenutbildning i Stockholms stad. Företaget har förutom utbildning inom sfi också avtal att tillhandahålla yrkesutbildning på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning (komvux) samt lärlingsutbildningar. I dagsläget bedriver Astar AB komvux inom områdena handel och administration, hotell och turism, restaurang och livsmedel och el och energi samt sfi, studieväg 2 och 3.

1.2.1 Astar AB:s sfi-verksamhet

Astar AB var inte en ny leverantör av vuxenutbildning i staden när nuvarande avtal trädde i kraft i juli 2016. Däremot hade företaget inte varit en upphandlad leverantör av sfi tidigare. I nu gällande avtal med Astar AB har företaget utlovat en rad så kallade mervärden för sfi-verksamheten (se bilaga 1). Stadens poängsättning av dessa mervärden var också avgörande för att Astar AB skulle vinna med sitt anbud. Med det följde att företaget med sina mervärden även vann över andra anbudslämnare som blev utan tilldelning i nuvarande avtal.

Astar AB, liksom övriga upphandlade leverantörer, hade hösten 2016 på sig att implementera mervärdena i verksamheten, med krav om att senast den 1 januari 2017 ha dem på plats.

Astar AB anordnar sfi vid två skolor i Stockholm – i Liljeholmen och på Medborgarplatsen. Av stadens totala elevantal på sfi, har Astar AB under 2017 haft ca 3-4 procent av eleverna. Antal studerande olika månader för respektive plats anges nedan.

Månad	Liljeholmen	Medborgarplatsen
201610	338	
201611	312	
201612	257	
201701	281	7
201702	394	30
201703	528	36
201704	490	51
201705	487	51
201706	459	41
201707	367	31
201708	406	33
201709	474	33
201710	516	40

201711	231	44
--------	-----	----

2. Arbetsmarknadsförvaltningens uppföljning av upphandlade leverantörer

2.1 Förvaltningens rutiner för uppföljning

Uppföljning av externa anordnare sker regelbundet och genom olika metoder. Grunden för uppföljningen är normalt densamma oavsett om det handlar om grundläggande, gymnasial utbildning eller sfi. Däremot efterfrågar förvaltningen, av förklarliga skäl, olika typer av uppgifter beroende på vilken verksamhet det handlar om. För sfi görs följande uppföljning:

Statistikuppföljning som varje leverantör ska inkomma med till förvaltningen vid fasta datum:

- Betygsresultat utifrån avtalsområde
- Närvaro
- Diskrepans mellan resultat på nationellt prov sfi och betyg
- Progression av elevernas studieresultat
- Antalet inkomna klagomål
- Lärarbehörighet
- Analys av brukarenkäten
- Uppföljning av elever tre månader efter avslutad yrkesutbildning, så kallade kombinationsutbildningar där sfi läses integrerat med yrkeskurser på gymnasial nivå.

Varje leverantör lämnar in en årsrapport som fokuserar på analys av resultat. Förvaltningen ger sedan skriftlig återkoppling på rapporten samt muntlig återkoppling vid ett möte med representanter från förvaltningen.

Avtalsuppföljning, sker årligen under oktober/november med varje leverantör och leds av avdelningschef.

Uppföljningsbesök på skolenheterna, genomförs av förvaltningens rektorer.

- Halvdagsbesök som fokuserar på dialog med rektor/rektorer på skolenheten. Uppföljning av klagomål, resultat samt mervärden
- Heldagsbesök som följer en given struktur. Dialog med rektor på skolan, lärare, studie- och yrkesvägledare (syv), specialpedagog samt elever. Klassrumsbesök.

- Besök (även oanmälda) på förekommen anledning, till exempel efter klagomål från elever eller om kontakten mellan skolan och staden inte fungerar.

Vid brister i uppfyllande av avtalsvillkor begärs skriftliga åtgärdsplaner in.

Vid avsteg från avtalet med upphandlade leverantörer, eller underlåtelse att åtgärda påtalade avsteg, har staden enligt avtalet möjlighet att vidta åtgärder. Dessa innefattar intagsstopp, vitesföreläggande eller, vid synnerligen allvarliga brister, hävning av avtalet. Hävning kan också aktualiseras vid allvarliga brister som, efter erinran om att åtgärda dem, inte åtgärdas inom angiven tid.

Förvaltningen har ett väl utvecklat system med regelbunden uppföljningen av såväl den upphandlade verksamheten som den som drivs i egen regi. Genom att verksamheten är så omfattande är det viktigt att även de externa aktörerna medverkar i arbetet med uppföljning och kvalitetssäkring. Förvaltningen ställer därför krav att de upphandlade leverantörerna har ett eget kvalitetssäkringssystem som i sin tur säkerställer att de levererar i enlighet med de krav som finns i avtalet men även i gällande författningar. I avtalet föreskrivs också att leverantören har en skyldighet att utan dröjsmål meddela avvikelser som leder till, eller kan leda till, att avtalade villkor inte uppfylls.

Systemet med upphandlade leverantören bygger på att den gemensamma partsviljan iakttas, vilket skapar förutsättningar för ett ömsesidigt förtroende mellan förvaltning och leverantör. Det är till exempel avgörande att förvaltningen har tilltro till att den upphandlade leverantören har tillräckliga förutsättningar för att bedriva ett adekvat kvalitetsarbete. Av väsentlig betydelse är vidare att leverantören medverkar i uppföljningen av verksamheten och där lämnar uppgifter som är riktiga.

2.2 Uppföljning av Astar AB under avtalsperioden

Arbetsmarknadsförvaltningen har under avtalsperiodens genomfört uppföljning av Astar AB:s sfi-verksamhet utifrån de rutiner som finns. Med anledning av de brister som framkommit har uppföljningen sedan fördjupats. Förvaltningen har under 2017 konstaterat flera brister som påtalats till Astar AB, både skriftligt och muntligt. Detta skedde muntligt den 8 maj vid ett extra inkallat möte utifrån att flertalet avtalade mervärden ej var uppfyllda, den 11 september 2017 erinrande förvaltningen skriftligt om ej uppfyllda

mervärden, den 17 januari 2018 påtalade förvaltningen skriftligen brister beträffande bristande administration och den 22 januari 2018 erinrade förvaltningen skriftligen och krävde rättning av brister avseende bland annat tillgång rektor och övriga personella resurser.

Förvaltningen har vid flera tillfällen under 2017 konstaterat att Astar AB inte implementerat samtliga mervärden som företaget utlovat i anbudet. Astar AB har utan undantag delat förvaltningens bedömningar men genomgående meddelat att arbete för att åtgärda brister och erbjuda de mervärden som utlovats pågår.

När förvaltningen den 11 september 2017 konstaterade att Astar AB alltså inte levererade enligt avtal, erinrade förvaltningen anordnaren skriftligt om att inkomma med en sammanställning med vilka mervärden som var uppfyllda och vilka som kvarstod inom två veckor. Den 20 september inkom Astar AB:s med skriftlig redovisning som utvisade att samtliga mervärden utom ett var implementerat. Motsvarande uppgifter lämnades vid förvaltningens uppföljning i oktober. Detta har under denna utredning visat sig vara oriktiga uppgifter.

Under pågående uppföljningsarbete sände TV4-programmet Kalla fakta den 5 februari 2018 ett reportage som uppmärksammade ett antal förmodade missförhållanden vid Astar Liljeholmen. Mot bakgrund av de uppgifter som framkommit i tidigare uppföljningsarbete och de uppgifter som framkom i programmet beslutade förvaltningen att utreda de två sfi-verksamheterna på Liljeholmen och Medborgarplatsen.

Med anledning av alla kvarstående brister som förelagat under lång tid och inte åtgärdats trots skriftlig erinran, beslutade förvaltningen att införa ett intagsstopp till de nyss nämnda verksamheterna i avvaktan på utredningens resultat.

2.3 Utredningsarbetet 2018

I utredningen av Astar AB:s två sfi-skolor har förvaltningen genomfört intervjuer med ledningen för Astar AB, skolledning vid de båda skolorna samt regionchef. Vidare har intervjuer med lärare, före detta lärare, administrativ personal samt elever på skolan i Liljeholmen genomförts. Som komplement till intervjuerna har förvaltningen vid två tillfällen även begärt in dokumentation avseende bl a administrativa rutiner, schemaläggning av lärare, anställningsavtal och dokumentation över lärarbehörighet samt

begärt att Astar AB ska yttra sig skriftligt över ett antal frågor, främst rörande situationen på skolan i Liljeholmen.

På grund av situationens allvar och för att kunna garantera undervisningen för eleverna på Astar AB:s båda sfi-skolor, har förvaltningen bedömt att utredningen behöver ske skyndsamt. Utredningen har avgränsats och fokuserat på de brister som förvaltningen bedömt vara av störst vikt för elevernas tillgång till utbildning och lärande, samt tidigare påtalade brister i förhållande till avtalet.

Genomförande

Utredningen har letts av verksamhetschef för kvalitet och utveckling inom avdelningen vuxenutbildning. Stadens juridiska avdelning har deltagit i handläggningen av ärendet.

Nedan redovisar förvaltningen vilka åtgärder som vidtagits i utredningsarbetet.

Åtgärd	Datum
Möte mellan representanter från förvaltning och ledning för Astar AB. Förvaltningen begär in skriftliga redogörelser och underlag rörande ett antal frågor	9 februari 2018
Astar AB lämnar skriftliga redogörelser samt underlag	15 februari 2018
Intervju med rektor Liljeholmen samt regionchef.	19 februari 2018
Gruppvintervjuer med elever i Liljeholmen	19 februari 2018
Intervju regionchef och platschef Medborgarplatsen.	20 februari 2018
Intervjuer lärare Medborgarplatsen	20 februari 2018
Intervju tidigare rektor Liljeholmen	21 februari 2018
Intervjuer lärare Liljeholmen	21 februari 2018
Intervju lärare Medborgarplatsen	26 februari 2018
Intervju lokalt skyddsombud Liljeholmen	28 februari 2018
Intervju modersmåls lärare Liljeholmen	1 mars 2018

Intervju administratör Medborgarplatsen	2 mars 2018
Förvaltningen begär in ytterligare skriftliga redogörelser och underlag från Astar AB	5 mars 2018
Möte mellan representanter från förvaltning och ledning, affärsområdeschef samt regionchef för Astar AB.	9 mars 2018
Astar AB lämnar skriftliga redogörelser och underlag.	12 mars 2018
Intervju tidigare anställd lärare Liljeholmen	13 mars 2018
Telefonintervju tidigare anställd specialpedagog Liljeholmen	19 mars 2018
Granskning av begärd dokumentation	Feb-mars 2018
Färdigställande av utredning	April 2018

3. Utredningen visar följande brister

Av utredningen har förvaltningen konstaterat en rad brister hos Astars AB:s sfi verksamhet, gällande administrativa rutiner, rekrytering av behöriga lärare, brister avseende fullgörande av avtalsvillkor och ett bristande kvalitetsledningssystem.

3.1 Brist i kvalitetssäkring och säkerställande av att avtalet uppfylls

Tillämpliga punkter i avtalet

Krav på leverantör

3.10 Kvalitetssäkring

Leverantören ska inneha en väl genomarbetad metod för kvalitetssäkring som med hjälp av dokumenterade rutiner säkerställer att uppställd kravnivå uppnås och upprätthålls.

Rutinerna ska vara utformade så att det blir möjligt att konstatera om avtalad kvalitetsnivå uppnås i varje enskilt uppdrag.

Leverantörens kvalitetssäkring ska innehålla rutiner för minst följande kvalitetssäkringsaspekter:

- kvalitetssäkring av uppdrag
- uppföljning av uppdrag
- avvikelshantering

Krav på tjänst

4.3.4 Informationsplikt vid identifierade brister;

Leverantören ska omgående till Beställaren rapportera identifierade brister av allvarlig karaktär som uppstår i verksamheten.

Astar AB har allvarligt brustit i att säkerställa avtalsuppfyllande och har uppenbart inte något kvalitetsledningssystem som fungerar för verksamheten. Bolaget har även brustit i sin plikt att anmäla allvarliga brister till förvaltningen. Särskilt allvarligt är att leverantören, i september 2017, till och med lämnat direkt felaktiga uppgifter och intygat att alla mervärden utom ett har fungerat enligt med avtal.

3.2 Brist i administrationen av betygsprotokoll och faktureringsunderlag

Tillämpliga punkter i avtalet

Krav på leverantör

3.7.5 Krav administrativ personal,

Det ska hos Leverantören finnas personal med adekvat utbildning för att utföra administrativa tjänster enligt Beställarens riktlinjer, det vill säga personal ska finnas som på ett professionellt sätt sköter löpande administrativa uppgifter såsom t.ex. elevregistrering och fakturering. Beställaren vill betona att administrationen kring sfi och komvux är omfattande.

3.7.6 Förstärkningsresurser

Vid semester, sjukdom eller annan frånvaro ska Leverantören tillhandahålla personella resurser med motsvarande kompetens och erfarenhet. Förlust av enskild person får inte medföra att leverantörens möjligheter att tillhandahålla avtalat åtagande påverkas.

Krav på tjänst

4.3.11 Provprotokoll och betygskataloger

Leverantören ska hantera provprotokoll och betygskataloger för inskrivna elever samt skicka dessa till huvudmannen för avstämning av faktura samt för arkivering.

4.7.3 Rapportering och rutiner

Leverantören ska använda de administrativa system som är anvisade av Beställaren och enligt Beställarens riktlinjer korrekt sköta registrering av elever, kallelser, kurslistor, närvarolistor, närvarostatistik, betygskataloger, m.m.

4.7.3.1 Rutiner sfi

När eleven har valt och mottagits av en Leverantör ska detta omgående rapporteras till Beställaren. Leverantören ska senast åtta kalenderdagar från kursstart rapportera de elever som ej påbörjat kurs.

Leverantören ska månadsvis lämna närvaro- och frånvarorapporter till Beställaren för alla studerande i Leverantörens verksamhet.

Leverantören ska följa upp och säkerställa att elever hos Leverantören deltar i undervisningen och är aktiva. Alla förändringar i elevens status (studieaktivering, ej påbörjad kurs, avbrott, start- och slutdatum för kurs, betyg) ska rapporteras till Beställaren.

skickats in för sent, eller inte skickats in överhuvudtaget. Vidare har uppgifterna i inskickad betygsdokumentation varit felaktiga vid flertalet tillfällen. Exempelvis har Astar AB gett en elev från en annan kommun betygsutdrag med Stockholms stads logotype. Vid flertalet tillfällen har Astar missat att registrera och kommunicera satta betyg, vilket hindrat elever att påbörja andra kurser och de har således fått problem med sina fortsatta studier. Den bristfälliga hanteringen skapar fortfarande problem, eftersom det regelbundet upptäcks elever som studerat under 2017, men som inte fått sina betyg korrekt registrerade. Administrationen kring dokument som ska skickas till förvaltningen för arkivering har brustit. Bristerna handlar om sen leverans och fel sortering av dokumenten. Betygsprotokoll ska lämnas in regelbundet till förvaltningen. Sedan avtalsstarten har detta inte fungerat på Astar AB. Förvaltningen har vid upprepade tillfällen påtalat bristen. Först den 14 februari 2018 inkom Astar AB med den dokumentation som förvaltningen saknat och efterfrågat sedan hösten 2017.

På samma sätt har administrationen kring faktureringsunderlag brustit. Underlaget har i princip alltid kommit in sent, och innehållit fler fel än vad som kan anses vara normalt i jämförelse med andra upphandlade leverantörer av sfi. Förvaltningen har vid ett stickprov av en elevlista över närvaro under praktik som Astar AB inkommit med den 5 mars 2018 upptäckt flera fel. Av sex elever registrerade som inskrivna i verksamheten, var två stycken inte inskrivna på Astar under den tidsperioden som underlaget gällde enligt förvaltningens egna system. Tre var inskrivna en del av terminen och för en elev stämde tidsspannet. Det finns även skillnader mellan aktuell elevlista och den lista som Astar AB tidigare har skickat in som ett faktureringsunderlag. På fakturaunderlaget finns andra elever än de som skickades in på aktuell lista. Vidare har Astar AB uppgett att samtliga elever hade full närvaro under sin praktiktid i ett faktureringsunderlag. När förvaltningen upptäckte detta och ifrågasatte sannolikheten av full närvaro, framkom det att Astar var medvetna om att de inte hade en fungerande rutin för att registrera närvaron under praktiken och då de inte visste hur närvaron hade sett ut valde de att registrera full närvaro. Enligt det ersättningssystem som tillämpas utgår ersättning till leverantören baserat på det antal timmar eleven erbjudits och inte de timmar eleven närvarat. Därav har förvaltningen inte kunnat se att felaktiga summor utbetalats i detta fall.

Förvaltningen har flertalet gånger påpekat den bristande administrationen. Vid avtalsuppföljningen med Astar AB den 21 november 2017 påtalade förvaltningen till exempel att

administrationen på sfi inte fungerade gällande betygs- och närvarorapportering. Astar AB meddelade att de administrativa bristerna var åtgärdade. Trots detta fortsatte problemen varpå förvaltningen den 17 januari 2018 skriftligen meddelade Astar AB:s regionchef att administrationen i alla delar som nämnts ovan fortfarande uppvisade brister. Astar AB meddelade då att en ny administratör fanns på plats sedan december 2017 och att bristerna nu skulle vara åtgärdade. Förvaltningen konstaterar dock att problemen kvarstår, då brister och felaktigheter uppdragats även under våren 2018.

I intervju med tidigare rektor bekräftas att Astar AB haft problem med administrationen och att det på skolenheten inte funnits tillräckligt administrativt stöd från Astar AB centralt under 2017. Det framkom också att det administrativa stöd som fanns under en del av 2017 togs bort mot rektorns vilja och att enheten därmed periodvis varit utan administrativt stöd. Som en konsekvens av bl.a. denna brist har rektorn inte kunnat ägna 80 procent av sin tjänst åt pedagogiskt ledarskap, trots att det framgår av avtalet att så ska ske.

Sammanfattningsvis

Astar AB saknar rutiner och förutsättningar att leva upp till de administrativa krav som finns enligt avtalet. Astar AB har inte heller, efter att förvaltningen påtalat bristerna i rutinerna, säkerställt att rutiner finns och efterlevs. Astar AB:s bristande administration har pågått under en lång tid och vidare varit av det slag att det fått mycket negativa följder för enskilda elever. Konsekvenserna för den enskilde har inneburit att övergången till vidare studier hindrats eller kraftigt försenats. Felaktiga betygsdokument kan också i ett senare skede vålla eleven problem. Faktureringsunderlagen som inkommit till förvaltningen har innehållit felaktigheter men har rättats till innan ersättning utbetalats, därav har ingen överfakturering från Astar AB påträffats. Förvaltningen avser dock att fortsätta sin granskning inom detta område.

3.3 Bristande arbete för att anställa behöriga lärare samt bristande rutiner för betygssättning

Tillämpliga punkter i avtalet

6.7.1 Lagar, förordningar, föreskrifter och riktlinjer

Verksamheten ska bedrivas enligt gällande rätt, alla och vid varje tillfälle tillämpliga lagar, förordningar, föreskrifter och riktlinjer.

Leverantören svarar för att all personal har

kännedom om och efterlever lagstiftning och övriga regelverk.

Skollagen

2 kapitlet, Vilka som får undervisa i skolväsendet

13 § *Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.*

18 § *Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § (...), får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska*

- 1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och*
- 2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.*

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (...)

Krav på leverantör

3.7.2 Lärare

Samtliga lärare som återfinns inom detta uppdrag som upphandlingen omfattar ska ha den erfarenhet och utbildning som dagens styrdokument kräver. Ett stort intresse av att utbilda just vuxna personer är värdefullt.

Den 2 oktober 2017 uppgav anordnaren att andelen behöriga sfi-lärare på Astar AB i Liljeholmen är runt 50 procent. Utifrån de uppgifter som Astar AB skickat in till förvaltningen i oktober 2017 låg den totala andelen sfi-lärare på 39 procent. Dock har förvaltningen vid en efterkontroll nu beräknat siffran för andelen behöriga sfi-lärare till 32 procent. Andelen ligger långt under snittet i förhållande till övriga upphandlade verksamheter. Detta faktum har förvaltningen påtalat för Astar AB, bl.a. vid avtalsuppföljningen den 21 november 2017.

Astar AB har i sina underlag inte redogjort för hur de har arbetat strategiskt för att rekrytera fler behöriga lärare. Inte heller har en sådan plan kunnat redogöras för i intervjuer med nuvarande regionchef och rektor på Liljeholmen. Vid intervjuer med både nuvarande regionchef och rektor samt vid intervju med tidigare rektor uppger de att företaget haft svårigheter med att rekrytera behöriga lärare. Astar anger att de inte kunnat attrahera behöriga lärare eftersom den arbetstidsfördelning som följer med heltidstjänst hos dem är förlagd till förmiddagar och kvällar. Som alternativ har de erbjudit deltidstjänster med en tjänstgöringsgrad om 65 procent. Den relativt låga tjänstgöringsgraden attraherar inte behöriga lärare enligt de intervjuade.

I intervjuer med lärare i Liljeholmen uppger de att det varit en hög omsättning av lärare i vissa arbetslag och att många är obehöriga och arbetar deltid. För att en behörig lärare ska kunna sätta betyg på elever som undervisats av obehöriga lärare, har skolan haft rutiner för sambedömning efter att eleverna gjort nationella prov. Dock har stor personalomsättning och olika storlekar på elevgrupperna påverkat möjligheten till sambedömning.

Vid intervjuer med en lärare på Medborgarplatsen framkommer att det under våren 2017 enbart fanns en lärare anställd och att denne var obehörig. Elevantalet låg under perioden på mellan 30 och 50 personer. Under stora delar av 2017 fanns heller ingen rektor på plats. Eftersom läraren saknade lärarkollegor och rektor på Medborgarplatsen fick hen först efter att själv ha påtalat behovet av stöd från en behörig lärare hjälp av en behörig lärare i Liljeholmen. Efter lärarens ytterligare påtalande till rektor på Liljeholmen inleddes rekrytering av fler lärare och från och med hösten 2017 var de sammanlagt tre lärare varav en behörig. Därefter uppger de nuvarande intervjuade lärarna att sambedömningen fungerade. Behörig rektor på Medborgarplatsen fanns på plats först i februari 2018.

Astar AB har i inlämnat underlag inte redogjort för hur de arbetar med betygsättning och sambedömningen utifrån den situation som uppkommit med en hög andel obehöriga lärare och en hög personalomsättning.

Sammanfattning:

Andelen behöriga sfi-lärare på Astar AB:s skolor i Stockholm är omkring 32 procent. Förvaltningen konstaterar att det ligger långt under snittet i övriga staden. Bland de upphandlade leverantörerna är andelen i snitt 56 procent och dessa uppger inte att problemen med att rekrytera behöriga sfi-lärare är lika stort som Astar AB anger. Hos förvaltningens egenregi skolor är snittet 91 procent behöriga sfi-lärare.

Astar AB har inte visat att företaget ansträngt sig för att attrahera och rekrytera behöriga lärare. Tvärtom har de tjänster som Astar AB erbjuder, för en tjänstgöringsgrad om 100 procent, inneburit oattraktiva arbetsvillkor med en arbetstidsfördelning på förmiddagar och kvällar. Med hänvisning till den rådande konkurrens som råder och vilka krav det i sin tur ställer på förmågan att attrahera behöriga lärare, anser förvaltningen att Astar AB underlåtit att göra tillräckliga ansträngningar för att rekrytera behöriga lärare. Det har också fått

konsekvensen att andelen behöriga lärare på Astar AB:s sfi-skolor i Stockholm ligger långt under snittet i övriga staden.

Förvaltningen bedömer också att Astar AB inte haft beredskap för att hantera konsekvenserna i verksamheten som följt av att andelen behöriga lärare varit låg och vidare att personalomsättningen varit hög. Det är förvaltningens uppfattning att Astar AB därmed inte fullt ut säkerställt att betygssättningen sker på ett rättssäkert sätt och i enlighet med författningens krav.

3.4 Brist i att uppfylla utlovade mervärden

Tillämpliga punkter i avtalet

Förfrågningsunderlaget

5.1.2 Mervärden blir avtalsbindande

De mervärden som Leverantören redovisar i sitt anbud ska uppfyllas vid leverans och kommer att utgöra åtaganden som ska uppfyllas som en del av avtalet.(...). Ej uppfyllda mervärden kan utgöra grund för vite och eventuell hävning av avtal.

Astar AB:s uppfyllnad av de mervärden som de utlovat i sitt anbud, och som blev bindande i och med att avtal tecknades, har under hela 2017 varit föremål för förvaltningens uppföljning. Trots att avtalet trädde i kraft den 1 juli 2016, hade företaget, liksom övriga upphandlade leverantörer, på sig att implementera utlovade mervärden t o m den 1 januari 2017.

Den 17 mars 2017 gör förvaltningen en första uppföljning av samtliga mervärden. I ett möte mellan förvaltningen och dåvarande regionchef samt rektorer uppger Astar AB att över tio av de totalt 21 utlovade mervärdena ännu inte är i gång i verksamheterna. Förvaltningen påtalar då dessa brister för Astar, varpå Astar AB meddelar att de arbetar för att lösa detta.

Den 8 maj 2017 gör förvaltningen ytterligare en uppföljning med anledning av vad som framkom i uppföljningen i mars. På uppföljningsmötet deltar förutom förvaltningen också affärsområdeschef och operativ VD från Astar AB. Under mötet framkommer att sex mervärden fortsatt inte implementerats. Förvaltningen begär då att Astar AB lämnar in en tidsplan för arbetet.

När det i september 2017 kommer till förvaltningens kännedom att Astar AB fortfarande inte fått igång ett antal mervärden, erinrar förvaltningen skriftligen Astar AB om att inom två veckor inkomma

med en skriftlig redovisning över vilka mervärden som är uppfyllda samt en plan för hur ännu inte uppfyllda mervärden ska implementeras. Den 20 september 2017 inkommer Astar AB med en redovisning i vilken de anger att alla mervärden utom en del i ett mervärde (*utbildning med koppling till arbetslivet*) är implementerade på båda skolorna. Astar AB anger vidare att den del som kvarstår är på gång. Vid ett uppföljningsbesök den 2 oktober konstaterar förvaltningen utifrån den information som Astar AB då lämnade att samtliga mervärden i stort sett var införda i verksamheten. Av den informationen gör förvaltningen bedömningen att Astar AB implementerat avtalade mervärden. Utredningen har dock visat att detta inte var fallet.

Såväl lärare som representanter från Astar AB:s ledning uppger att de redan under våren 2017 men framför allt under hösten samma år har brustit i arbete med att implementera mervärdena. Av intervjuer med lärarna framgår att de uppfattar att anledningen till detta är att det saknats resurser och förutsättningar för att realisera mervärdena. Det har enligt dem t ex inte funnits tid för att arbeta med återkoppling och individuella studieplaner till eleverna, det digitala arbetet eller att ordna studiebesök. Det visar sig också att lärarna har skilda uppfattningar om vad mervärdena innebär, t ex två-lärarsystemet, samt att lärarna uppfattat att skolledningens information kring mervärdena varit bristfällig och otydlig.

Nuvarande skolledning på Astar AB uppger att de har informerat lärarna om avtalet och mervärdena under 2017. I det underlag som Astar AB skickat in till förvaltningen framgår att viss information getts till lärarna i augusti och i oktober 2017.

Sammanfattning:

Astar AB har brustit i att infria de avtalade mervärdena. Astar AB har, trots att förvaltningen vid flertalet gånger påtalat detta och trots att företaget haft lång tid på sig, inte rättat till de brister som varit förenade med mervärdenas implementering. Astar AB visar genom de ständiga bristerna att de saknar förmåga att säkerställa att verksamheterna uppfyller avtalade mervärden. Det är uppenbart att Astars kvalitetssystem, som är en viktig del i uppföljningen, inte fungerat.

Förvaltningen bedömer det som särskilt allvarligt att företaget informerat förvaltningen om att bristerna varit avhjälpta, men att detta inte visat sig stämma när förvaltningen granskat verksamheten. Allvarligt är också att företaget underlåtit att

informera förvaltningen om bristerna, trots att det kravet framgår av avtalet.

Nedan följer en sammanställning av förvaltningens bedömning av måluppfyllelsen av de mervärden som Astar AB utlovat. Förvaltningen har totalt bedömt 19 av 21 mervärdepunkter utifrån det material som Astar ålagts att inkomma med till förvaltningen.

Följande nio avtalsvillkor i form av mervärden är **ej uppfyllda:**
Systematiskt kvalitetsarbete

- *Helhet i kvalitetsarbetet med processtänk, mallar för dokumentation och avsatt tid (8 dgr/år) för kvalitetsanalys.*
Bedömning: I underlaget kan Astar inte påvisa att all personal har fått 8 dagar. Avsaknad av rutiner i och med att Astar inte får fram information som är mindre än 1 år gammal.
- *Alla medarbetare har gått certifieringsutbildning inom systematiskt kvalitetsarbete.*
Bedömning: I underlaget kan Astar inte påvisa att all personal har genomfört utbildning under andra halvåret 2017. Astar verkar inte ha undersökt frågan med den som genomför utbildningen och certifierar personalen samt inte heller den personal som har arbetat i verksamheten under 2017.

Lärarens arbetssätt och förutsättningar

- *2-lärarsystem, d.v.s. två lärare på varje lektion om elevantalet är större än 20 elever där båda har samma pedagogiska ansvar för planering, genomförande och utvärdering.*
Bedömning: Astar har inte påvisat i underlaget att det funnits ett systematiskt fungerande två-lärarsystem.
- *Personlig budget för inköp av kompetensutveckling eller verktyg.*
Bedömning: Underlag på att en lärare har fått fortbildning (maj) och en lärare har fått arbetsredskap (okt). Förvaltningen bedömer att detta ej kan räknas som att samtliga lärare har en personlig budget.

Elevens studiesituation

- *Eleven får enskild återkoppling 5 min varje dag.*
Bedömning: Astars beskrivning av återkoppling är en standardbeskrivning av hur en lärare ska arbeta i sitt klassrum och förvaltningen bedömer att detta inte är ett mervärde samt inte motsvarar den beskrivning som Astar lämnat i sitt anbud.
- *Eleven utvärderar varje lektion i ett digitalt verktyg.*

Bedömning: I beskrivningen framgår att Astar började implementera arbetssättet under hösten 2017 och beräknas klart först mars 2018. Förvaltningen bedömer att det tagit för lång tid att implementera samt att det inte stämmer med den lista från september 2017 som Astar skickade in.

- *Eleven får återkoppling individuell studieplan veckovis (kort sikt) och varannan månad (lång sikt).*

Bedömning: I underlaget beskrivs återkopplingen (kort sikt) som muntlig, detta bedömer förvaltningen inte motsvarar en ISP som ska dokumenteras. I de dokument som skickats in till förvaltningen är flera ISP (lång sikt) bristfälligt ifyllda.

Utbildning med koppling till arbetslivet

- *Individuell jobbplan kopplad till individuell studieplan.*

Bedömning: Astar har inte levererat jobbplaner för de elever som förvaltningen efterfrågat.

- *Alla elever garanteras 5 studiebesök.*

Bedömning: I underlaget kan Astar ej tydligt beskriva sina rutiner. Viss del av underlaget visar 2018 och inte 2017.

Följande fem avtalsvillkor i form av mervärden bedöms vara **delvis uppfyllda**:

Systematiskt kvalitetsarbete

- *Rektorsstöd för pedagogiskt ledarskap via stabsfunktioner t.ex. diplomerande ledarskapsutbildning, rektorscoach, kurator, skolpsykolog.*

Bedömning: Astar har lämnat in en oklar beskrivning då det ej framgår i vilket omfattning som stödet finns för rektor samt strukturen för detta.

Lärarens arbetssätt och förutsättningar

- *Mentor för nytexaminerade lärare, 7 arbetsdagar/år kompetensutveckling för lärare.*

Bedömning: Astar har lämnat in en beskrivning över de dagar som Astar haft egna centralt anordnade utbildningar.

Elevens studiesituation

- *Introduktion på 1-5 veckor med fördjupad kartläggning där också modersmålsstöd och specialpedagog samverkar med lärare och studie- och yrkesvägledare.*

Bedömning: Astars underlag visar att på Liljeholmen finns det ett brett antal samt relevanta språk utifrån elevernas behov. På Medborgarplatsen är språken inte de språk som eleverna har behov av för modersmålsstöd enligt förvaltningens bedömning.

Utbildning med koppling till arbetslivet

- *Två kontakter med arbetsgivare och stöd i att söka minst två jobb.*

Bedömning: Astars beskrivning i underlaget är enligt förvaltningen otydlig. Förvaltningen menar att en mäsas inte kan räknas som stöd för eleverna i denna målgrupp. Av de företag som deltog på mässan är det oklart för förvaltningen vad dessa vad dessa kan erbjuda studieväg 2 elever för arbete.

- *Nätverk med många företag som kan ge praktikplatser, partnerskap med rekryteringsföretag.*

Bedömning: Astar har som underlag bilagt en excelfil på företag som utifrån listan utgör APL platser för yrkesutbildningar på komvux. Oklart för förvaltningen om dessa företag även kan ta emot och ge praktikplatser som är anpassade för målgruppen studieväg 2.

Sex avtalsvillkor i form av mervärden bedöms vara **uppfyllda**. Det handlar om karriärvägar och utbildning inom NPF för lärare. Bemannad studieverkstad, jobbskola, yrkesvecka månadsvis samt ”korta vägen” för eleverna.

3.4.1 Brist i att uppfylla utlovade mervärden, särskilt om brister i utlovat två-lärarsystem

I förvaltningens uppföljning under våren 2017 framkom att mervärdet om det utlovade två-lärarsystemet i grupper om fler än 20 elever inte var implementerat. Den uppfattningen delades av Astar AB. Den 20 september 2017 meddelade Astar AB skriftligt att alla mervärden, utom en del av ett rörande utbildning med koppling till arbetslivet, hade implementerats. Vid förvaltningens uppföljning den 2 oktober 2017 informerade företrädare från Astar AB att två-lärarsystemet var implementerat. Detta har vid uppföljningen som förvaltningen gjort under 2018 visat sig varit oriktiga uppgifter.

Problemen med implementeringen av två-lärarsystemet bekräftas i samtliga intervjuer som förvaltningen genomfört. Både nuvarande och före detta anställda lärare vid skolan i Liljeholmen anger att tillämpningen av två-lärarsystemet inte har fungerat under lång tid och att den vidare varit beroende av att lärarna inom sina grupper kunnat få till ett fungerande system för detta. Lärarna anger att även om det enligt schemalaggningsplaneringen varit planerat för två lärare har systemet inte fungerat i praktiken. Hög personalomsättning, hög arbetsbelastning och avsaknad av vikarier vid exempelvis sjukdom vilket lett till att lärare på plats i stället ersatt varandra, lyfts av intervjuade som förklaring.

Vidare anger intervjuade lärare att flera lärare i Liljeholmen sa upp sig under hösten 2017 och att det på grund av sparkrav avslutades ett antal visstidsanställningar i september 2017. Då lärarna i det skedet påtalade för ledningen att det saknades personella resurser för att uppfylla två-lärarsystemet, fick de inte gehör för detta.

I det underlag som Astar AB lämnat in framgår inte hur schemalagningen garanterat att två lärare undervisar grupper om fler än 20 elever. I underlaget framkommer också att personal utan anställning som lärare, t ex lärarassistenter och modersmåslärare, använts som den andra läraren. Detta är inte i enlighet avtalsvillkor om ett två-lärarsystem med två likvärdiga lärare med samma pedagogiska ansvar.

På Medborgarplatsen har två-lärarsystemet inte fungerat under våren 2017, enligt intervjuade lärare. På skolan fanns enbart en lärare som dessutom regelbundet ensamt hade hand om två parallella elevgrupper. Från det att antalet lärare blev fler i augusti 2017 har det funnits förutsättningar för tvålärarsystemet, även om det inte tillämpats då storleken på grupperna av elever inte överstigit 20.

I förvaltningens intervjuer med skolledning, regionchef och rektor på skolan i Liljeholmen anger de att det i praktiken har varit svårt att få till ett fungerande två-lärarsystem, särskilt i större elevgrupper. De intervjuade instämmer också i att det sällan varit två likvärdiga lärare med en grupp, utan att en av personerna snarare setts som en extra resurs i klassrummet. I intervjun redogörs också för de åtgärder som ska vidtas i syfte att få till systemet, där det bland annat ska vara tydligt för lärarna vem de ska samarbeta med kring elevgruppen.

Sammanfattning

Astar AB har inte levt upp till avtalsvillkoret med ett fungerande två-lärarsystem, trots att företaget tidigare påstått att systemet sjösatts. I den fördjupade uppföljningen har Astar AB inte genom dokumentation kunnat visa att två-lärarsystemet fungerat i praktiken. Detta bekräftas också i de intervjuer som förvaltningen genomfört. Då två-lärarsystemet har tillämpats, har det dessutom i flertalet fall skett genom att annan personal utan anställning som lärare har utgjort den andra ”läraren” i klassrummet och därmed har mervärdet inte uppfyllts.

Det är särskilt anmärkningsvärt att Astar AB i oktober 2017 angett att två-lärarsystemet var implementerat när det sedan i uppföljningen under 2018 visat sig inte stämma.

3.5 Brist i uppfyllande av avtal samt övriga avtalsvillkor avseende rektors möjlighet att fullgöra sitt uppdrag

Tillämpliga punkter i avtalet

Krav på tjänst

3.12 Arbetsmiljö

Leverantören ska ha ansvar för arbetsmiljön enligt gällande lag. Ett aktivt arbete med arbetsmiljön ska bedrivas i syfte att upprätthålla en god arbetsmiljö.

3.7.1 Rektor

En rektor får inte ansvara för mer än 800 studieaktiva/inskrivna elever inom sfi och eller komvux. Det innebär att det vid större skolenheter kan krävas flera rektorer med egna, tydligt avgränsade ansvarsområden. Leverantören ska vid varje skolenhet ha minst en rektor på heltid oavsett antal elever.

Rektor ansvarar för planering, genomförande och uppföljning av utbildningsverksamheten och har rollen som kontaktperson gentemot Beställaren. Rektor ska säkerställa och ansvara för att all personal har adekvat utbildning, innehar föreskrivna legitimationer och har rätt kompetens för uppdraget samt att all personal har den administrativa kompetens och den IT-kompetens som uppdraget kräver.

3.8 Betygsrätt och myndighetsutövning

I samband med att verksamheten startar kommer Beställaren att överlämna den myndighetsutövning som tillhör rektors uppgifter enligt Skollagen (2010:800) och förordningen (2011:1 108) om vuxenutbildning

Bilaga 3 i förfrågningsunderlaget specificerar vilket ansvar som den upphandlade leverantörens rektor har för ansvarsområden enligt betygsrätten, det innefattar bland annat att rektorn:

- *leder och samordnar det pedagogiska arbetet vid enheten*
- *ansvarar för alla uppgifter som hör till rektors myndighetsutövning enligt betygsrätten*
- *ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas*
- *beslutar om sin enhets inre organisation och ska för undervisningen använda lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisning som läraren ska bedriva*
- *fattar i övrigt de beslut och har ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar*

- *ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs enligt Skollagen d.v.s. inklusive medverkan av lärare, övrig personal och elever.*

Krav på leverantör

4.4.6 Läromedel och andra verktyg

Leverantören ska tillhandahålla de böcker och lärverktyg som behövs utan extra kostnad för elever.

Förfrågningsunderlaget

5.1.2 Mervärden blir avtalsbindande

De mervärden som Leverantören redovisar i sitt anbud ska uppfyllas vid leverans och kommer att utgöra åtaganden som ska uppfyllas som en del av avtalet.(...). Ej uppfyllda mervärden kan utgöra grund för vite och eventuell hävning av avtal.

Enligt avtalat mervärde ansvarar Astar AB för att rektorstjänsten till 80 procent ska ägnas åt pedagogiskt ledarskap. Detta villkor har inte uppfyllts, då rektor tidvis inte haft administrativt stöd då befintlig administratör avskedades. Förutom att vara en pedagogisk ledare ska rektor ansvara för de områden som föreskrivs i avtalet gällande t ex den myndighetsutövning betygsrätten innebär, kvalitetsarbetet vid skolan mm. Astar AB har vid denna uppföljning inte kunnat redogöra för hur företaget tillsett att rektor kan bedriva ett pedagogiskt ledarskap i den utsträckning som framgår av avtalsvillkoren, trots att förvaltningen efterfrågat en sådan redogörelse.

Enligt intervjuer med tidigare rektorer, nuvarande rektorer och lärare har rektors möjlighet att utöva ett aktivt rektorskap varit begränsad. Den gemensamma bilden är att rektor på Liljeholmen inte fått tillräckligt stöd och resurser för att kunna ägna sin tid åt det som ankommer på rektor. På grund av detta, och på grund av den situation rått på skolan med bl a en hög personalomsättning, har rektor i stället behövt lägga mesta delen av tiden på att få den dagliga verksamheten att fungera. Det har handlat om att t ex sköta lokalfrågor, administrativa uppgifter samt rekrytering av personal.

Det framkommer också i intervjuer med lärare att det på Medborgarplatsen under hela 2017 inte funnits en rektor på plats regelbundet. Den rektor som Astar AB angett till förvaltningen som rektor för skolan, har endast sporadiskt befunnits sig på skolan och då ägnat lite tid åt den pedagogiska verksamheten. Detta har förvaltningen uppmärksammat och påtalat för Astar AB i september 2017 samt skriftligt erinrat den 22 januari 2018, men det dröjde ända till i slutet av februari 2018 innan företaget fått en ny rektor på plats.

Från oktober 2017 till februari 2018 har istället regionchef även varit tillförordnad rektor.

Under 2016 och 2017 har regionchefen formellt, och inte rektor, varit samtliga lärarnas närmaste chef. Detta har försvårat rektors möjligheter att leda och fördela arbetet på de båda skolorna.

I förvaltningens utredning framkommer slutligen att skyddsombudet i Liljeholmen gjort en begäran om åtgärder enligt 6 kap. 6a§-arbetsmiljölagen den 10 januari 2018. De brister som skyddsombudet lyft är att ledningen saknar kunskap och/eller handlingskraft samt förutsättningar för att åstadkomma en god arbetsmiljö. Det saknas t.ex. en långsiktig verksamhetsplan med tydliga mål och motiveringar kring hur mervärden ska levas upp till och förutsättningar saknas för att lärarna ska ha en hälsosam arbetsbelastning. Rektor i Liljeholmen har lämnat svar på denna begäran den 31 januari 2018 och i svaret framkommer att Astar AB ska arbeta med och ge utbildning i arbetsmiljöfrågor.

Tidigare rektor i Liljeholmen har enligt intervju haft för lite egna medel lokalt för att kunna t.ex. köpa in datorer eller annan nödvändig utrustning i den omfattning som krävs.

Vid intervjuer med lärare på Liljeholmen framkommer att tillgången på datorer inte varit tillräcklig för att eleverna ska kunna arbeta med digitala verktyg i undervisningen. Enligt lärarna har elevgrupperna haft tillgång till datorer ungefär en gång i veckan. Det fick bland annat följderna att lärarna ägnade mycket tid åt att kopiera undervisningsmaterial från det digitala lärverktyget. Astar AB har vidare haft en IKT-pedagog på plats i Liljeholmen men under en tid som krockar med betygskonferenser varför många lärare inte kunnat ta del av den personens stöd. Det har också funnits en bemannad studieverkstad utrustad med datorer dit elever kunnat gå för att få hjälp med det digitala lärverktyget.

Lärarna på Medborgarplatsen uppger att tillgången på datorer varit god samt att dessa använts i undervisningen. Det har också funnits en bemannad studieverkstad utrustad med datorer dit elever kunnat gå för att få hjälp med det digitala lärverktyget

Astar AB har i sitt underlag redogjort för att det finns digital utrustning och stöd för densamma på skolorna samt att det sedan hösten 2017 finns tillräckligt med datorer på båda skolorna.

Sammanfattning

Astar AB har inte gett rektor tillräckliga förutsättningar för att kunna uppfylla avtalets krav. En hög personalomsättning med en

arbetsgrupp bestående av en majoritet obehöriga och visstidsanställda lärare, bristande administrativa rutiner och stöd i det administrativa arbetet, en i princip avsaknad av mandat över personal och ekonomi samt mycket begränsat ekonomiskt utrymme utgör ytterligare brister i förhållande till avtalets villkor.

Förvaltningens uppfattning är vidare att rektors möjlighet att bedriva ett pedagogiskt ledarskap, kraftigt beskrivs av det faktum att den mesta tiden behövt läggas på att få den dagliga verksamheten att fungera samt att det stöd till rektor som Astar AB utgett ska finnas i praktiken inte funnits på plats. Det betyder att rektor inte kunnat ägna 80 procent av sin tjänst till pedagogiskt ledarskap, vilket är ett avtalsvillkor.

4. Slutsatser av utredningen

Förvaltningen har vid upprepade tillfällen påtalat för Astar AB att väsentliga krav i avtalet, vad gäller SFI-verksamheten, inte uppfylls. Bristerna har pågått under en lång tid. Astar har med anledning av förvaltningens påpekanden och krav på rättelse i september/oktober 2017 intygat att bristerna var åtgärdade och att verksamheten fungerade enligt avtalet. Trots detta visade det sig att de allvarliga bristerna kvarstod och att intygandet därför var felaktigt. Detta visar att det finns allvarliga brister i Astars styrning och kontroll av verksamheten. Astar har åtagit sig att inneha en väl genomarbetad metod för kvalitetssäkring och omgående till förvaltningen rapportera identifierade brister av allvarlig karaktär som uppstår i verksamheten. Utredningen visar att Astar på ett allvarligt sätt brister i uppfyllandet av dessa krav. Uppenbarligen saknas fungerande kvalitetsledningssystem och Astar har också brutit i sin skyldighet att anmäla allvarliga brister till förvaltningen.

Vad gäller den direkta utbildningsverksamheten uppvisar Astar brister i administration av betygsprotokoll och faktureringsunderlag. Bland annat har underlag vid upprepade tillfällen kommit in för sent. Vidare har Astar brutit i sitt arbete med att anställa behöriga lärare bland annat genom att de erbjudna arbetsvillkoren inte attraherat sökande. Astar har också haft bristande rutiner för betygssättning.

Astar har också brutit i uppfyllandet av avtalade mervärden såsom exempelvis fungerande tvälärarsystem, att rektor kunnat ägna 80 procent av sin arbetstid åt pedagogiskt ledarskap, att elever får enskild återkoppling fem minuter varje dag, att eleven får en individuell jobbplan kopplad till individuell studieplan, att eleven får återkoppling av individuell studieplan veckovis och månadsvis, att eleven utvärderar varje lektion i ett digitalt verktyg och att lärare får den fortbildning eller de arbetsredskap som utgör avtalsvillkor. Vidare har verksamheten haft hög personalomsättning med en arbetsgrupp bestående av en majoritet obehöriga och visstidsanställda lärare och bristande stöd i det administrativa arbetet.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att Astars sfi-verksamhet uppvisar allvarliga brister som kan utlösa en eller flera möjliga åtgärder enligt avtalet.

BILAGA 1 MERVÄRDEN

Astar mervärden

<p>Systematiskt kvalitetsarbete (1p)</p> <p>Helhet i kvalitetsarbetet med processtänk, mallar för dokumentation och avsatt tid (8 dgr/år) för kvalitetsanalys; alla medarbetare har gått certifieringsutbildning inom systematiskt kvalitetsarbete.</p> <p>Rektorsstöd för pedagogiskt ledarskap via stabsfunktioner t.ex. diplomerande ledarskapsutbildning, rektorscoach, kurator, skolpsykolog.</p>	<p>Lärarens arbetssätt och förutsättningar (2p)</p> <p>2-lärarsystem, d.v.s. två lärare på varje lektion om elevantalet är större än 20 elever där båda har samma pedagogiska ansvar för planering, genomförande och utvärdering.</p> <p>Karriärvägar för lärare (förstelärare, branschexpert, ämnesutvecklare, utvecklingspedagog och projektledare); mentor för nyutexaminerade lärare, 7 arbetsdagar/år kompetensutveckling för lärare; personlig budget för inköp av kompetensutveckling eller verktyg.</p>
---	--

Avtalsområde 2 – Studieväg 2

<p>Elevers studiesituation (2p)</p> <p>Eleven får enskild återkoppling 5 min varje dag; eleven utvärderar varje lektion i ett digitalt verktyg; eleven får återkoppling isp veckovis (kort sikt) och varannan månad (lång sikt).</p> <p>Introduktion på 1-5 veckor med fördjupad kartläggning där också modersmålsstöd och specialpedagog samverkar med lärare och studie- och yrkesvägledare.</p> <p>Mötesplats studiestöd bemannad 50h/v (vardag, kväll och helg) med personal såsom språklärare, språkstödslärare, specialpedagog och studie- och yrkesvägledare efter elevbehov;</p>	<p>Utbildning med koppling till arbetslivet (2p)</p> <p>Individuell jobbplan kopplad till isp, alla elever garanteras 5 studiebesök, två kontakter med arbetsgivare och stöd i att söka minst två jobb.</p> <p>Parallellt med språkstudier går eleverna jobbskola med intervjuträning med karriärcoach (utbildad studie- och yrkesvägledare). Yrkesvecka 1 ggr/månad där också eleverna erbjuds kontakt med yrkesfadder (fd elever som nu är yrkesverksamma), föreläsningar. Praktik på företag, helst med rekryteringsbehov, där handledaren gått APL-handledarutbildning. Varierande praktikdokumentation.</p> <p>Samverkanskoordinatorer med ansvar för företagskontakter och branschråd samt kvalitetssäkring av praktik och arbetsplatsbesök, nätverk med många företag som kan ge praktikplatser, partnerskap med rekryteringsföretag.</p>
---	---

Avtalsområde 3 – Studieväg 3

<p>Elevers studiesituation (2p)</p> <p>Eleven får enskild återkoppling 5 min varje dag; eleven utvärderar varje lektion i ett digitalt verktyg; kunskapsmatriser; eleven får återkoppling isp veckovis (kort sikt) och varannan månad (lång sikt).</p> <p>Mötesplats studiestöd bemannad 50h/v (vardag, kväll och helg) med personal såsom språklärare, språkstödslärare, specialpedagog</p>	<p>Utbildning med koppling till arbetslivet (1p)</p> <p>Individuell jobbplan kopplad till isp, alla elever garanteras 5 studiebesök, två kontakter med arbetsgivare, skugga en anställd och stöd i att söka minst två jobb. Talangverktyg DET, innovativ meritportfölj.</p> <p>”Korta vägen” – nära samarbete med högskola/universitet där delar av</p>
---	--

<p>och studie- och yrkesvägledare efter elevbehov.</p> <p>Specialistteam med kurator, syv, specialpedagog, speciallärare, skolpsykolog och språkstöd för ökat stöd; utbildning inom NPF för alla medarbetare</p>	<p>utbildningen kan förläggas till högskolemiljö där mentor finns tillgänglig.</p> <p>Samverkanskoordinatorer med ansvar för högskolekontakter och företag samt kvalitetsssäkring av praktik och arbetsplatsbesök, nätverk med många företag som kan ge praktikplatser; partnerskap med rekryteringsföretag.</p>
--	--